

EMANVELIS COSTAE

IVRE CONSULTI LVSITANI COM
MENTARIA, IN .§. ET QVID SI TANTVM.

L. GALLVS. ff. DE LIBE. ET POSTHV.

CONIMBRICAE.

*Cum privilegio nequis in Hispaniarum Regnis
Excudat, aut uendat intra decennium.*

ANNO. M. D. XLVIII.

For de Coimbra

INDEX LEGVM DVNTAXAT INFORTIATI,
 quæ in his commentarijs nouo, aut non vulgari sensu
 singulariter explicatur: præter alias .ff. Veteris,
 & Noui, item Codicis, quas in generali
 indice inuenies.

Vbi pupillus educari debeat.
 L. Qui filium, cum multis simi. pag. 95.

De libe. & posthu.

L. 3. §. Purè. pag. 103.
 L. 3. §. Filius. pag. 104.
 L. Posthuma. pag. 96.
 L. In suis. pag. 100.
 L. Gallus. §. Idem credendū, in princi. pag. 92.
 L. Gallus. §. Et quid si tantum. pag. 92.
 L. Gallus. §. In omnibus, in princi. pag. 8.
 L. Gallus. §. In omnibus in fine. pag. 99.
 L. Inter cætera. pag. 94.

De iniusto rupto.

L. 3. §. Posthumos. versi. Vnde. pag. 166.
 L. Certum, in princi. pag. 93.
 L. Certum. §. Filia. pag. 97.
 L. Posthumorum. pag. 178 & 94.

De hæredi. instituen-

L. 1. pag. 108.
 L. Suus quoq;. pag. 101.
 L. Sed si in conditione. §. Nepotes. p. 179.
 L. Qui volebat, pag. 109.

De uulga. & pupilla.

L. 2. §. Prius, in princi. pag. 107.
 L. Si mater. pag. 20.
 L. Cohæredi. §. Cùm filia. pag. 102.

De condi. institu.

L. fina. pag. 173.

Si quis omiſſa causa testa.

L. Qui autem. §. Hoc edictum, pag. 121.

De lega. 2.

L. Cùm pater. §. Hereditatem. 1. pag. 42.
 L. Cùm pater. §. Volo. pag. 208.

L. Lucius. ij. §. fina. pag. 211.

De condi. & demonstra.

L. Si fundus. pag. 190.
 L. In conditionibus. §. Si patronus. pag. 197.
 L. Mæuius. pag. 190.

Ad Senatusconsul. Trebel.

L. Ex facto. §. Si quis rogatus. 1. pag. 203.
 L. Ex facto. §. Si quis rogatus. 2. pag. 40.
 L. Ex facto. §. fina. pag. 197.
 L. Scius Saturninus. pag. 19.

De bono. posses. contra tab.

L. 1. §. Qui habebat. pag. 89.
 L. 3. §. 1. versi. Melius. pag. 87.
 L. 3. §. Si emancipatus. pag. 147.
 L. 3. §. Si sub ea. pag. 101.
 L. Sub conditione. pag. 104.

De lega. præstan.

L. Is qui in potestate. pag. 102.

*De coniungen. cum emancipa.
 libe. eius.*

L. Nihil. pag. 102.

De bonis liberti.

L. Paulus. §. fina. pag. 17.

Si tabu. testa. nulla extabūt.

L. 1. §. Si quis filium. pag. 89.

Vnde liberi.

L. Scripto. pag. 169.

De suis & legi. hære.

L. 1. §. Sciendum. pag. 101.

Ad Senatuscons. Tertullia.

L. 2. §. Si mater. versi. Et si forte. pag. 18.

CONIMBRICAE

Quæ principio nequit in Hispania...
 Recenset, que nunc in hunc decem...

ANNO M.D.XLVIII.

Serenissimo Inuictissimoque

IOANNI HVIUS NOMINIS TERTIO

LVSITANORVM, ALGARBIORVMQUE REGI

Africano, Aethiopico, Arabico,

Persico, Indico, Pio, Felici,

Emanuel Costa

Vlyssippo

nēsis

Iureconsultus. S.

VM SALMANTICENSEM

Academiā, Pientissime Rex, iuris ciu-
lis discendi gratia petiissem: atq; in ea
per integrum decennium audiendo, &
docendo, mediocriter profecisse iam vi-
derer: percrebuit rumor, Inuictissimum
Lusitaniæ Regem IOANNEM pa-
triæ uerum parentem, nouā regali sum-
ptu Conimbricæ Academiā instituere:
quo gentes suæ non solum in Africa, &
in Asia bello excelleret, sed etiā in Eu-

ropa literis quoq; præstarent. Hoc audito, ultro, & nulla oblata condi-
tione, eam quæ mihi iam patria erat deserui: ut qui sperarem, operam
meam ei rei, quam Maiestas tua instrui iubebat, non inutilem futuram.
Et primum Conimbricæ Doctorales apices, Benignissime Princeps, iu-
dicio tuo in ea adhuc ætate merui, quæ in integrum restitutione non ca-
rebat. Deinde honesto me eodemq; perpetuo stipendio donare digna-
tus es: quod alioqui exteris, iisq; uiris insignibus nec sine magno dele-
ctu concedis. Quare æquum uidebatur & tempestiuum, ut Lusita-
nus, qui primus in noua Academia iudicio Regis sui Doctor esse me-
ruisset, Idem quoq; post annos decem, primus aliquid in iure ciuili ede-
ret. Mouit me inter alia, doctissimi, religiosissimiq; uiri Martini ab Az-
pilcueta Nauarri præceptoris mei exemplū: qui egregia, & omni laude
digna commentaria in Patrum & Pontificū Decreta apud nos publica-
ret. Stimulauit præterea Andreae Alciati gloria singularis, cuius opera
omnibus numeris absoluta quotidie apud Italos in lucem prodirent.
Porro ne triuiale aliquid auderem, fuit consilium, ablegatis curis omni-
bus, Celsitudinem tuam solūmodo cogitare, cui has iuris tui primitias
omnimodo consecraturus essem. Sic euenit, ut veteres duntaxat Iurecō-
sultos Heroes illos imitandos mihi proponerem, quos uidelicet æmu-

lari

lari supra votum videretur. Et quidem varia se se in multis legibus argumenta offerebant, quibus animaduertentem, interpretationem meam posse vtiliter accommodari. Sed quemadmodum non gregarius miles, qui Imperatoris sui gratiam, & militarem aliquam coronam promereri desiderat, in ea potissimum aciei parte manus conferit, vbi confertissima hinc inde pugna crudescit, vel praelij totius summa consistit: sic ego quo magis hæc vigiliæ meæ aliqua ex parte tuæ Regiæ Maiestati probarentur, eam iuris ciuilis partem tractare malui, in qua omnes antiqui, & recentiores interpretes, collectis vndiq; viribus, certauissent: in qua deniq; legalis scientiæ summa quodammodo consistere videretur. Accipe igitur, Serenissime Rex, benigno quo soles vultu, hoc Lusitani tui primogenitum opus: quod quale sit, censere non est meum. Certe qualia in eo studuerim contexere, illo argumento licebit æstimare, quod cum vni tibi Optime, Maximeq; Princeps, meum hoc, quale quale est, ingenium laboraret, non potuit nisi vel sudando anhelare ad ea, quæ optima essent & maxima, & in summo iuris ciuilis fastigio posita. VALE.

DVARDI NONII EBORENSIS
in laudem operis Epigramma.

*Desinat Alciden tandem iactare vetustas,
Custodem Ditis, tergeminumq; uirum.
Desinat horrendi pugnam stupuisse Gigantis,
Stymphalidas uolucres, & Diomedis equos.
Herculeos longè superauit Costa labores,
Iuris, & eloquij, Pieridumq; decus.
Monstrum Lernæa Gallus truculentius hydra,
Quod neq; ad hoc æuum tot domuere uiri:
Quod neq; Consulti debellauere Latini,
Nec quos Hesperia, aut Gallica terra dedit:
Sternitur en uictum tot iam post secula Costæ
Iudicio, calamo, uiribus, ingenio.
Hunc Lusitanus potuit meruisse triumphum:
Vt Lysijs solum est gloria nata uiris.*

EMANVELIS COSTAE

IVRECONSULTI COMMENTARIA

IN §. ET QUID SI TANTVM .L. GALLVS. FF.

de libe. & posthumis.

ET QUID SI TANTVM IN MORTIS FILII^a CASVM CONCEPIRET? QVI DEINDE AQUAE ET IGNIS INTERDICTIONEM PATERETVR^b? QVID SI NEPOS, EX QVO PRO NEPOS INSTITVRETVR (VT OSTENDIMVS) EMANCIPIATVS^c ESSET? HI ENIM CASVS ET OMNES, EX QVIBVS SVVS HAERES POST MORTEM SCILICET AVINASCERETVR, NON PERTINENT AD LEGEM VELLEIAM^d: SED EX SENTENTIA LEGIS VELLEIAE, ET HAEC OMNIA ADMITTENDA SVNT, VT AD SIMILITVDINEM MORTIS CAETERI CASVS ADMITTENDI SINT^e.

§. Comendatio, eiusq; & totius operis diuisio.

STE est subtilis. §. secundū Bar. singularis ut qui maxime, secundū Bal. tot^o aureus, scđm Alex. utilissimus & solēmissimus omniū, qui sint in ista lege, secundū Ias. re & fama celeberrimus, magnāq; in se utilitatem, & subtilitatē continens, secundū Ioān. Cro. & Fortunū.

Diuiditur in tres partes, ut per Bal. hic in prin. cuius diuisio, & si caeteris oībus rectē placeat, nihilomin^o operæ preciiū facturū me existimaui, si in quinq; partes hunc. §. & eius interpretationē diuiderē: ut prima sit in principio. Secunda ibi, QVI DEINDE. & c. Tertia ibi, QVID SI NEPOS. Quarta ibi, HI ENIM CASVS. Quinta & ultima ibi, SED HAEC OMNIA.

In prima, quæ mortis filij casum à Gallo Aquilio expressū repetit, nos quoq; circa filium quædam altiūs repetemus.

In secunda, quæ interdictionem aquæ & ignis, seu deportationem continet à Sceuola consideratā, quaeremus qua ratione hic casus morti comparatur: & cum Accursio, Bart. & alijs restitutionum principalium, ac rescriptorum, quibus naturales filij parentibus fiunt legitimi, uim atq; potestatem plenius attingemus.

In tertia, quæ casum emancipationis nepoti adaptat, de quo in proximo. §. Idem credendum, de huius uersiculi nec dum satis intellecti sentētia

A dispu.

disputabimus: & quid olim fuerit obseruatum, quid hodie constitutum sit in suis hæredibus, & emancipatis liberis circa patentum testamenta, utiliter trademus.

In quarta, in qua Scæuola remouet uerba legis Velleiæ, de ipsius legis priore & posteriore capitibus breuè quædam perstringemus.

In quinta eadèq; ultima, in qua idem Iureconsultus, ex sententiâ legis Velleiæ, de portationis & emancipationis casus, & similes admittendos, interpretatur, de totius. §. sensu, & de uoluntatis quæstione circa conditiones tractabimus.

Quibus ita ex ordine peractis, nostra huiusce. §. interpretatio absoluetur, ad laudem & gloriam optimi maximiq; Dei, eiusq; beatissimæ uirginis matris *MARIE*.

Summaria primæ partis.

- 1.** **G**ALLVS Aquilius pro constanti habuit, filiū expressim hæredē fuisse institutum. Intellectus. l. cū i testamēto. ff. de hæredi. instit.
- 2.** Testatus & intestatus nemo paganus decedere potest.
- 3.** Aliqua pars ad minimā etiam refertur.
- 4.** Filius, vel ex minima parte testamento patris hæres institutus, id facere nequibat iniustum.
- 5.** Filius institutus ex minore, quàm legitima portione, contra cohæredē potuit de inofficioso patris testamento agere.
- 6.** Exhæredatio apud iureconsultos non est de substantia querelæ, sed inofficiositas.
- 7.** Exhæredatio post mortem exhæredati facta nullius momenti est.
- 8.** Intellectus. §. In omnibus, infra hac. l.
- 9.** Intellectus. l. si. ff. de condi. institu.
- 10.** Conditio, quum moriar, uitæ tēpus amplectitur secūdum uerborū proprietatē.
- 11.** Intellectus. l. Qui duos. §. 1. de manumiss. testa.
- 12.** Gallus Aquilius intellexisse uidetur in sua formula, primo gradu filium duntaxat hæredem institutum.
- 13.** Posthumus nepos, utrū in Galli Aquilij concepta formula, potuerit præteritus rumpere aui testamentum.
- 14.** Gallus nepotes posthumos legitimos hæredes fecit, ne nō iure instituti agnascendo rumpere aui testamentum.
- 15.** Papia lex de caducis temporibus Galli Aquilij nondum lata fuerat.
- 16.** Galli Aquilij formula procedere potuit exhæredato filio.
- 17.** Testamentum non minus solenne erat filio exhæredato, quàm eodem ex aliqua parte hæredē instituto.
- 18.** Intellectus. §. In omnibus, infra hac. l.
- 19.** Testamentum an defendi potuerit, si filius in Galli formula, nec expressim fuisset hæres institutus, nec ullo modo exhæredatus.
- 20.** Institutio directa regulariter non inducitur ex cōiecturis, sed uerbis opus est.
- 21.** Intellectus. l. Lucius. ij. ff. de hære. insti.
- 22.** Fidei cōmissū solet intercidere, si rogatus hæres ante aditā hæreditatē decedat.
- 23.** Intellectus. l. Si pater filium. ff. de vulga. & pupilla.
- 24.** Substitutio vulgaris in legatis fieri solet.
- 25.** Liberi positi in conditione utrum uideatur ex testamento uocati.

27. Intellectus. gl. in. l. Lucius. ij. ff. de hæredi. insti.
28. Coniectura sufficit ad fideicommissum, dum tamen urgeat.
29. Liberi positi in conditione, æquè non videntur inuitari ex testamento ad fideicommissa, vel legata rerum singularium, atq; ad fideicommissum hereditatis.
30. Fideicommissum vniuersale nutu reliqui potest.
31. Testamentum conceptum secundum formulam Galli Aquilij, defendi posse videtur, si testator miles fuisset.
32. Voluntatis solennitas non exigitur in milite.
33. Exhereditatio tacita militis testamentum confirmat.
34. Miles potest nuda voluntate heredem instituere.
35. Militis testamentum hodie non valet, nisi exhereditationi expressæ, vel tacitæ causam inserat.
36. Matris præteritio pro exhereditatione habetur.
37. Matris testamentum nunquam potuit iniustum videri, & si vitiosè filium exheredasset.
38. Militis testamentum initio iniustum fuit, si suus hæres filius omnimodò præteritus diceretur.
39. Militi singulariter datum est, quod non teneretur filium nominatim exheredare.
40. Intellectus. l. Sicut certi. C. de testa. mili.
41. Miles, si filium nominatim exheredasset, & Galli Aquilij formula usus, nullum præterea heredem instituisset, vtrum eius testamentum valeret.
42. Militis voluntas p lege est obseruanda.
43. Patri inter liberos testanti remittuntur iuris ciuilis solennia.
44. Intellectus. l. fin. C. fami. herciscu.
45. Intellectus. §. Ex imperfecto. l. Hac cõsultissima. C. de testa.
46. Filius hodie vtiliter videbitur institutus, si pater vtatur Galli Aquilij formula: & hac ratione nuncupatiuum eius testamentum defendetur.
47. Intellectus. l. Regia. lib. 4. ordina. tit. 68. in princi.
48. Legata possunt vtiliter relinqui ab intestato.
49. Filius ab intestato veniens non habet beneficium possessorium. l. fina. C. de edicto Diui Hadria. tollen.
50. Suus hæres vtrum habeat beneficiu. l. fi. C. de edicto Diui Hadria. tollē. etiã si ab intestato veniat.
51. Filius, qui lege Regia p instituto habetur, non dubiè beneficium habebit. l. fina. C. de edicto Diui Hadria. tollen.
52. Testamentum apud Iureconsultos vtrum valuerit, quo suus hæres filius præteritus fuisset, etiam si præteritio esset filio fauorabilis.
53. Exhereditati bona mente filij opinio, nullo modo onerata est, apud bonos & graues.
54. Exhereditatus patris testamento filius mala mente, infamis censetur facti infamia.
55. Intellectus. l. Paulus respõdit. §. fin. ff. de bonis liberto.
56. Intellectus. l. Si emancipatus. ij. ff. de bono possess. contra tabu.
57. Suus hæres filius patris testamentum apud iureconsultos infirmat, quo casu emancipatus non haberet contra tabulas bonorum possessionem.
58. Intellectus. l. Cum ex filio. ff. de vulga.
59. Intellectus. l. 2. §. Si mater, versi. & si forte. ff. ad Tertullia.
60. Intellectus. l. Ex asse. ff. Ad. l. Falci.
61. Fideicommissu non est conditionale, quoties parentes liberis impuberibus bona mente exhereditatis, fideicommissariã hereditatem relinquunt, ab hærede scripto restituendam, quum puberes facti sint.
62. Intellectus. l. Seius Saturninus. ff. Ad Trebellia.
63. Archiguberni, nauarchi, & trierarchi classium iure militari testari possunt.
64. Nautæ, & vigiles in classibus milites sunt, & iure militari testari queunt.
65. Intellectus. l. Si mater. ff. de vulga. & pupilla.

- 66. Mater, quae impuberibus filiis testamentum facere non potest, utrum possit concipere aliquid, quod speciem habeat pupillaris substitutionis.
- 67. Condicio primae institutionis non cessetur repetita in secunda institutione.
- 68. Tabulae pupillares quamquam appellentur.
- 69. Querela inofficiosi testamenti intentari non potest, nisi contra heredem, qui ex testamento hereditatem adiit.
- 70. Intellectus. l. Si patronus §. Si quis non mala. ff. de bonis liber. & l. Multi non nota. ff. de liber. & posthu.
- 71. Filius a matre sub conditione haeres institutus, pendente conditione haeres esse non potest, nec moriens in eum aliquid in successores suos transmittere.
- 72. Transmittere non posse, onerosum est.
- 73. Intellectus. l. Si quis haeres instituitur si legitimus. ff. de haere. institu.
- 74. Suorum appellatio a legitimis distingui solet.
- 75. Vendicare verbum ad omnes legitimo iure succedentes refertur, non tantum ad suos haeres.
- 76. Successio non erat iure civili inter legitimos haeres ex l. 12 tabularum uocatos.
- 77. Testamentum iure pratorio ab initio

- valet, si haeres scriptus instituitur sub conditione, si praeteritus filius ab intestati hereditate se abstineat.
- 78. Testamentum filio praeterito iniustum valere non incipiet, si filius uiuo testatore decedat.
- 79. Intellectus. l. Posthumus §. Idem & circa. ff. de iniusto rupto.
- 80. Iniustum testamentum quodnam dici possit.
- 81. Intellectus. l. Etiam §. Libertus. ff. de bonis liberto.
- 82. Patronus a liberto praeteritus, contra liberos liberti haeres, bonorum possessionem non accipit.
- 83. Patronus post liberti liberos proximus intestati haeres erat.
- 84. Testamentum superius rumpitur posteriore facto, quod valeat etiam solo iure pratorio.
- 85. Testamentum iure factum non tollitur posteriorius filio praeterito iniustum, etiam si filius ab intestati hereditate se abstineat.
- 86. Testamentum validum rescinditur posteriorius filio praeterito iniustum, si filius uiuo testatore decedat.
- 87. Intellectus. l. Si quis eum §. fin. ff. de vulga. & pupilla.

ET QUID SI TANTVM IN MORTIS
FILII CASVM CONCIPERET?

ILLI. Quem Accursius, Bartolus, & caeteri omnes in huius .l. principio habuerunt pro constanti, haeredem expressim fuisse institutum ex Galli Aqlij sententia: quod tuerius est, & colligitur ex .l. Si mater. §. i. infra de uulga. & pupil. substitu. euidentius ex .l. Cum intestamento, infra de haeredi. insti. ubi Vlpianus relata Galli formula ait, DVO GRADVS HAEREDVM SVNT.

Comunis opinio de
Alcia.

Nec enim probabilis uidetur Andreae Alciati interpretatio paradoxo. xo. li. 3. cap. 6. qui olim adolescens tetauit accipere duos gradus improprie: quasi

- quasi filius ex testamento hæres esse nõ posset, sed tacito parētis iudicio,
 2 ad intestati hæreditatem fuisset inuitatus. Siquidē Vlpianus† manifestè
 contra uidetur sentire, cum scribit, Titium nepoti substitutum non posse
 unà cum filio hæredem esse, quia non in primū, sed in secundū gradū sub-
 stitutus foret. Porro si filius (uti Alciatus credebat) intestati patris
 hæres erat, quomodo dubitari potuit, an testati & intestati hæres simul
 3 admitterentur contra notissimā iuris regulā? quæ † non permittit, eundē
 in paganis testatum & intestatū decedere. l. Ius nostrum, infra de regu. iu-
 ris? Igitur non dubiè filius testamento institutus proponitur. Quod etiam
 uidetur posse euinci argumento. §. Quidam rectè, supra hac. l. Nam si nõ
 expressa morte filij, testamentum procedit, filiū institutū, necesse est di-
 cere. Deniq; Scaeuola in. §. In oibus, infra hac. l. a parte scripsit, in omni-
 bus his speciebus illud obseruandū esse, ut filius ex aliqua parte hæres in-
 stitueretur. Sic intellexit, in Galli Aquilij formula, debere filiū expres-
 sim institui hæredem: satisq; esse, quò ad testamenti solennia, si is uel ex
 4 minima parte, ut putà ex uncia, hæres esset institutus: quum† aliqua pars
 etiam pro minima rectè accipiatur, secūdum notabilem glo. in Clemēti. 1.
 in uerb. aut earum parte, de foro competē. Idq; Franciscus Areti. rectè
 collegit in dicto. §. In omnibus. col. i. licet Iason † inibi. n. 4. tex. non re-
 ctè accipiat, interpretatus filium, saltem ex legitima portione, instituen-
 5 dum hæredē ex Scaeuolæ sententia. Nam quòd† testamētū minimè esset
 iniustum, filio, ex uncia, seu ex minima parte, hærede instituto, tex. est in.
 l. Nõ putauit. §. si. infra de bono. posse. cõtra tabu. facit. l. Et si ex modica,
 infra de bonis liberti. l. 2. §. i. supra Quod cū eo. Proinde filius ita institut⁹,
 6 † aduersus cohæredē posset agere, de inofficioso testamēto, eò quòd legi-
 timā portionem ex patris iudicio nõ haberet. l. Papinian⁹. §. Meminisse,
 ubi Bar. n. 4. supra de inofficio. testa. l. Parentibus. C. eo titu. quū apud
 7 Iureconsultos † de substantia querelę non fuerit exhæredatio, sed tātū
 inofficiositas, ut Baldi uerbis utar in repe. l. Pater filiū, col. 3. uerfi. Sed
 tunc immediatè, supra de inofficio testa.

EXHÆREDATIO autem huius filij frustra fieri uisa
 8 est: quoniā† post mortē filij facta exhæredatio uitiosa esset. l. Si ita.
 §. fin. supra hoc titu. l. Suus quoq; infra de hæred. insti. Planè quum te-
 stator ita conciperet, exhæredo filium, & si is uiuo me moriatur, tum
 si quis mihi ex eo nepos. & cæter. constaret præteritum esse filium,

A iij qui post

Cõtra. Ias.

qui post mortem suam, non rite exheredatus fuisset. l. Non putavit. §. Non quæuis. infra de bono. posses. contra tabu. §. Eadē. insti. de hæredi. quæ ab intesta. deferun. Sic inutile esset testamentum. l. Inter cætera, in fi. cum simili. infra hoc tit. qđ ita sensisse uidetur Scaeuola in. d. §. In oibus.

Alciati o-
pinio reie-
cta.

Nec idem cum Alciato sentio, qui paradoxo. lib. 3. cap. 18. talē exheredationem defendere tētavit: quāuis maxime filius uiuo patre decessisset. Huius enim casus consideratio proprie est, quæ facit, ut initio nullius momenti sit exhereditio. Adde qđ Scaeuola † in. d. §. In oibus, non eo duntaxat casu loquitur, quo filius superuiueret. Nam quum Alciatus argumentatur, iureconsultum in eo. §. manifeste falsa tradere, si filius uiuo patre decederet: quod tūc nepotis & pronepotis institutio necessaria esset, ne testamentum successionem rumpere tur: ego respondeo, Scaeuolam uulgo nequa qđ intelligi, & plane loqui, quum filius decessit uiuo patre. Hic enim casus ad formulam Galli Aquilij pertinet, & ad posthumos, qui sui hæredes nascerentur. Quod autē dixit, nepotis aut pronepotis institutionem nunquam exigendam, & posse eos præteriri, idcirco dictū putamus, quia hi nec iniustum possent facere testamentum, nec succedendo rumpere, secundū ea, quæ in huius operis. 3. parte latius explicāda sunt. Quum uerō Alciatus Papiniani responsum inducit, in. l. fina. infra de condi. insti. ubi exheredato filio, nepotes ex eo, quū moreretur, hæredes instituuntur, uidetur mihi, non iuste de recepta interpretatione dubitasse. Siquidē † pleriq; omnes rectissimē distinguunt nepotū institutionē factam, quum exheredatus filius moreretur, ab institutione facta post mortem filij: quod priore casu, moriente filio, & per hoc uiuo adhuc, nepotibus hæreditas deferatur, quasi necessarijs hæredibus, simul & per eosdem exheredato patri iure potestatis acquiratur. l. Qui in aliena. §. Interdū, infra. de acqui. hæredi. l. Filij patroni, infra de bonis liberti. Et quanqđ Alciatus replicet, illam cōditionem, quum filius moreretur, nō distare ab illa, post mortem filij, quod summus fauor sit, exheredationem nō ualere. l. 2. supra hoc tit. in fauorabilibus autē conditio, quum moriar, referatur ad mortis perfectæ tempus. l. Qui duos. §. 1. infra de manu. testa. sic consequēs esse, ut si exhereditio, post mortem filij facta, nō ualeret, nec quidem ualeat, quum filius moreretur. Respondeo, conditionem, † cum moriar, uitæ tempus amplecti, secundum uerborum proprietatē: à qua non recedimus, † nisi ex testantis uoluntate: ne id, quod agitur, sit inutile. d. l. Qui duos. §. 1.

Scaeuola
uulgo non
intellectus.

tradit

10

11

12

- reficeretur, nō erat iniustum, & si idē nepos iam natus, & iam suus hāres, prāteritus fuisset.
32. Nepos prāteritus, quē pater prācedebat, succedēdo in eius locum, rumpebat ipso iure auitum testamētum. sed posteaquā successisset, & sui hāredis iura nactus esset, prāteriri ab eodē auo potuit.
33. Tempus faciendi testamenti multū obseruabatur apud antiquos.
34. Intellectus versū. Sed nō ita, in principi. De ex hāre. libero & §. Posthumorum, eo titū.
35. Nepos, qui posset fieri suus hāres, institui potius vel ex hāredari à testatore auo debuit, ne intestatus fieret, quā si iam suus hāres esset.
36. Accrescēdi ius quale erat, quod suis hāredibus prāteritis olim dabatur.
37. Intellectus. l. Inter cātera. ff. De libe. & posthu.
38. Accrescēdi ius olim, prāteritis suis hāredibus iure ciuili concessum, non rumpebat ōnino testamentum, nec intestatū faciebat patrem familias.
39. Filia familias prāteriri à patre potuit: nec reperitur tex. quo probetur, ea prāterita, iniustum fuisse testamentum.
40. Intellectus l. Qui filium, ff. Vbi pupil. educa. debe. & compluriū aliarum. ll.
41. Filio suo hārede nec instituto, nec ex hāredato, testamentum nullius momenti erat: & si maximē legati, vel fideicommissi titulo ei relictum fuisset.
42. Intellectus. l. Posthuma. ff. De libe. & posthu.
43. Intellectus. l. Si quis hāredem. C. De insti. & substi.
44. Lex non est superflua, cuius principalis definitio utilis est.
45. Intellectus. l. Certum. §. Filia. ff. De iniusto rupto.
46. Rumpo verbum exprimit, testamentum, quod rumpitur, valere.
47. Filia & nepos prāteriti, testamentum, quod iniustum non fecissent, rupturi videbantur, quo tempore de potestate parentis per emancipationem exirent, si tribus emancipationibus exirent.
48. Filius olim de potestate patris exibat per tres emancipationes.
49. Emācipationes filij singulæ vel eodem die, vel intermisso tēpore fieri solebant.
50. Filia & nepos, vna duntaxat emancipatione, de potestate parentis exibant.
51. Intellectus. §. Et quid sit tantum, versū. Quid si nepos, ibi, institueretur.
52. Intellectus. §. In omnibus, l. Gallus. ff. De libe. & posthu.
53. Posthumi liberi, post mortem testantis concepti, institui ab eo nō potuerūt: nec quidem ex Galli Aquilij sententia.
54. Posthumi liberi, post mortem parentis concepti, non possunt parenti agnasci sui hāredes.
55. Intellectus. l. In suis. ff. De libe. & posthu.
56. Filius familias quānam ratione faciebat iniustum patris testamētū, quo prāteritus fuisset.
57. Suorum hāredum cur prima causa sit in successione intestati.
58. Parentibus licebat, sine ulla causa, nec testamēto expressa, nec vera, suos hāredes ex hāredare, & cōtinationem dominiij impedire.
59. Ex hāredati liberi, si iniquē ex hāredati fuissent, de inofficioso parētum testamēto querebantur.
60. Intellectus. l. Suus quoq;. ff. De hāredi. insti.
61. Nepotes sui hāredes, potuerūt sub omni cōditiōe institui, qui & ōnimodō posset prāteriri.
62. Intellectus. l. 3. §. Si subea. ff. De bono. posses. cōtra tabu. & l. 1. §. Sciendum. ff. De suis & legiti. hāre.
63. Posthuma filia, & posthumi nepotes, sed & nepotes, qui loco posthumorum sunt, non rite instituebantur sub omni cōditiōe.
64. Posthumi nō sunt sui hāredes, nisi post quā nascuntur.
65. Substitutio pupillaris, apud Iurecōsultos & Imperatores, potuit fieri impuberibus, nec institutis, nec ex hāredatis: quū scilicet parens filia & nepoti suis hāredibus prāteritis testamentum facere posset.
66. Intellectus. l. Cohāredi. §. Cū filia. ff. De vul

- De vulga. & pupilla.
- 67 Edictum De lega. Præstā. pertinuit ad eos quoq; qui esset i potestate sui hæredes
- 68 Intellectus. l. Is qui in potestate. ff. De lega. præstan.
- 69 Intellectus. l. Nihil. ff. De coniungē. cum emanci. libe. eius.
- 70 Intellectus. l. 1. C. De bon. poss. cōtra tab.
- 71 Nepos & filia sui hæredes præteriti, per ius accrescendi ciuile succedētes, omnibus q̄si scripti legata præstare tenebātur.
- 72 Nepos & filia sui hæredes præteriti, accepta bonorū possessione cōtra tabulas prætoria, nō omnibus, sed exceptis duntaxat personis legata præstare tenebantur.
- 73 Exhæredatio filij familias, facta sub cōditiōe, nulli⁹ hodie momenti ē, vt oli fuit.
- 74 Exhæredatio filia & nepotis suorū hæredum, facta sub conditione, non fuit olim nullius momenti.
- 75 Exhæredatio nō est actus legitimus, qui sub conditione concipi non possit.
- 76 Intellectus. l. 3. §. Purē. ff. De lib. & posth.
- 77 Exhæredatio emancipati filij concepta sub conditione, non fuit ab initio vitiosa.
- 78 Emancipatus filius sub cōditiōe exhæredatus, quo casu accipiebat bonorum possessionem contra tabulas.
- 79 Intellectus. l. Sub cōditiōe. ff. De bono. possessio. contra tabu.
- 80 Intellect. l. Cū rō in pri. De bonis dāna.
- 81 Tutor incertus liberis dari non potest.
- 82 Exhæredatio posthumi, cōcepta sub cōditiōe, ipso iurē valuit: & si cōditiō extitisset, anteq̄ posthumus nasceretur, testamētū agnatione sui hæredis nō rūpebatur.
- 83 Filius familias exhæredari vtiliter à patre potuit etiā ante hæredis institutionē.
- 84 Filia familias & nepos sui hæredes exhæredari vtiliter nō potuerunt ante hæredis institutionem.
- 85 Ante hæredis institutionē inutiliter iure re āt quo plerāq; testamēto dispōebātur.
- 86 Intellectus. l. Hac consultissima. C. Qui stamen. face. possunt.
- 87 Obseruatio non potest videri leuis, qua omissa, inutile est, quod agitur.
- 88 Cæci testamentum olim valuit, & hodie valet, etiam si cæcus ab hæredis institutione initium testandi non fecerit.
- 89 Partitæ. l. 4. titu. 1. parti. 6. nō videtur iuste desumpta ex iure communi.
- 90 Intellectus. §. Cæcus, institu. Quib. non est permiss. face. testa.
- 91 Substitutio pupillaris cur fieri debuerit post hæredis paterni institutionem.
- 92 Intellect. l. 2. §. Prius. ff. De vulg. & pup.
- 93 Intellectus. l. 1. i. principi. ff. De hære. insti.
- 94 Exhæredatio, quæ nominatim fieri debuit, ante hæredis institutionem vtiliter scribi potuit.
- 95 Exhæredatio odiosa cur scribi vtiliter potuerit ante hæredis institutionem, si libertas eo loco relicta nullius erat momenti.
- 96 Filia & nepos sui hæredes exhæredari inter ceteros vtiliter potuerunt.
- 97 Filia & nepos sui hæredes hodie eadem iura meruerunt, quæ suus hæres filius.
- 98 Intellect. l. Qui volebat. ff. De hære. insti.
- 99 Exhæredo verbum quomodō aliquādo accipiatur.
- 100 Sui hæredes omnes, quum noua constitutione præteriri nō possint, nominatimq; exhæredari debeant, ante hæredis institutionē exhæredari possunt.
- 101 Exhæredatio filia & nepotis suorū hæredum, quæ sub cōditiōe fuerit scripta, hodie ab initio nullius momenti est.
- 102 Edictū De lega. præstan. hodie cessat, & si filia aut nepos præteriti, bonorum possessionem cōtra tabulas acceperint.
- 103 Substitutio pupillaris hodie fieri nō potest filia & nepoti suis hæredibus præteritis in testamēto valido: sed tamē cōseruabitur, infirmato paterno testamento, quoad hæredis institutionem.
- 104 Nepos & filia sui hæredes non possunt hodie institui sub omni conditione.
- 105 Testamentū an etiā hodie nullius momenti sit, si filius instituatur sub conditione, quæ nō sit in eius potestate, nec in defectum conditionis, rite exhæredetur.
- 106 Filius familias à patre institutus sub turpi conditione, testamentum quasi præteritis infirmabat, & an hodie infirmet.
- 107 Emancipationis casus secundū ius ciuile potuit videri nō dissimilis esse morti, sed non secundū ius prætorium.

108. Emancipationis casus apud Prætores quoque morti potuit comparari.
109. Posthumus præteritus, qui viuo parète natus, eius testamētū ipso iure rupit, si pcedēte tpe deportatus fuerit, viuo adhuc testatore, scripti hæredes acc. pe poterunt secundū tabulas bonorū possessionem.
110. Testamentum, quod successione adoptiui nepotis ipso iure ruptum est, ex æquo & bono secundū ius Prætorium cōfirmabitur, si idem nepos adoptiuus ab arrogatore emancipetur.
111. AEquitas l. Posthumus. ff. De iniusto rupto per interpretationē est adiuuanda.
112. Nepos ex filio in specie. l. Qui in aliena §. Interdū. ff. De acqui. hære. statim mortuo auo, facit patrē necessarium hæredē: nec si sui iuris factus hæreditati autæ se imisceat, quidquā sibi potuit acquirere.
113. Accursij sentētia quæ fuerit, & quomodo defendi queat, in. l. Gallus. §. Quidam rectē, in fina. scholio, vers. Sed quidā dicūt ff. De libe. & posthu.
114. Intellectus. l. Qui in aliena. §. Interdum ff. De acqui. hære.
115. Posthumi pronepotes in casus huius. §. Et quid si tātū, vers. Quid si nepos, cōcepti ex nepote, ætequā emanciparetur ab auo, sui hæredes nascebantur, & sui iuris.
116. Emancipatus, tametsi nō inuitus emancipari se à parète passus esset, nihil erat, qd eo cōsensu parētis successione amitteret.
117. Edictum, quo Prætor emancipatos liberos ad bonorū possessionē admisit, antiquū est, & ante Scætolæ tēpora cōpositū.
118. Emancipatus nepos, de quo in hoc. §. Et quid si tantum, vers. Quid si nepos, sine dubio rescindere potuit iudiciū testātis, accepta contratabulas bonorū possessione.
119. Posthumi liberi, qui sui hæredes nascebantur, ad intestati parentis hæreditatē lege xij. tabularum vocabantur: nec hinc Galli formula potuit esse necessaria.
120. Testamēto regulariter locus esse potuit, & si contra eius tabulas bonorū possessio acciperetur.
121. Intellectus principi. insti. De hæredit. quæ ab intesta. deferunt.
122. Bonorū possessione cōtra tabu. accepta scriptus hæres adire hæreditatē iure ciuili potuit ex testamento, & proinde cōfirmare testamētū, quoad exhæredatiōes, substitutiones pupillares, directas libertates, & tutelas.
123. Bonorū possessione contra tabulas accepta, scriptus hæres qui adeundo, nihil laturus erat ex hæreditate, beneficiū adeūdi & repudiandi potuit vendere.
124. Bonorū possessione contra tabulas accepta, iudicium magis testantis rescindi dicitur, quā ipsum testamētum.
125. Intellectus. l. Nō putauit. §. fina. ff. De bono. possessio. contra tabu.
126. Intellectus. §. Legata. l. Filiū. ff. De bono. possessio. contra tabu.
127. Hæres apud Iureconsultos non dicitur, qui solūmodo bonorum possessor esset.
128. Hæres apud Imperatores aliquādo pro bonorum possessore accipitur.
129. Intellectus. l. Si duo. ff. De lega. præstan.
130. Bonorū possessio contra tabulas nō satis propriē cōnumerata est inter successiōes intestati in. l. Ut liberis. C. de colla.
131. Intellectus. §. Sunt autem, institu. De bonorum possessio.
132. Edicti De lega. præstādis interpretatio.
133. Edicto De legatis præstādis locus fuit, et si iā testamētū iure ciuili irritū factū eēt.
134. Emancipatus præteritus, qui bonorū possessionē cōtra tabulas repudiasset, & Vnde liberi possessionē in fraudē edicti De legatis præstandis accepisset, tenebatur nihilominus legata præstare, iuducto edicto, Si quis omissa causa testamenti.
135. Intellectus. l. Qui autē. §. Hoc edictū. ff. Si quis omissa causa testamenti.
136. Bonorum possessio cōtra tabulas ius succedendi est, non tantū rescindendi.
137. Bonorū possessio Vnde liberi nō potest dari ei, qui iure bonorū possessionē cōtra tabulas accepit.
138. Intellectus. l. 3. §. Bonorū. ff. de bono. poss.
139. Filius, qui patris testamētū in iudicio nullius momenti esse dicit, nō semper p hærede gerere videtur.
140. Filius, qui bonorū possessionē cōtra paterni testamētū tabulas accepit, euidētē successione patris agnouit.

141. Bonorū possessio contra tabulas filio familias præterito dari videtur, vt idē iure prætorio cōsequatur, quod iure civili cōsequeretur, si diceret, testamentū nullius esse mōmēti: sed tamen differentia est.
142. Substitutio pupillaris cur non rescindatur, accepta contra patris tabulas bonorum possessione.
143. Substitutio pupillaris vtilitatem ipsius pupilli continere intelligitur.
144. Disposita in testamento, quæ vtilitatē liberorū continēt, conseruari illis solent ex edicti sententia De lega. præstandis.
145. Bonorū possessio regulariter agnoscī non potest vltra centum dies.
146. Bonorum possessione contra tabulas accepta, pupillaris substitutio sine Prætoris auxilio conseruatur: vnde ōnibus legata præstanda sunt ex tabulis pupillaribus, & substitutus pupillaris adire hæreditatem pupilli iure civili potest.
147. Edicti De legatis præstādis inductio ad conseruandas tabulas pupillares, vbi contra tabulas bonorū possessio accepta est, superuacua fuit, atq; adeo inepta.
148. Substitutio pupillaris irrita fiet, si scriptus hæres irritum fecerit paternū testamentum, repudiando hæreditatem.
149. Substitutio pupillaris vtrū conseruetur iure prætorio, si accepta, aut imminente bonorū possessioe cōtra tabulas, scriptus hæres hæreditatē ex testamēto repudiet.
150. Edictum De lega. præstandis, quæ relicta essent liberis & parentibus, conseruari illis voluit, si tamē bonorū possessionē contra tabulas non accepissent.
151. Substitutionis pupillaris vtilitas non denegatur pupillo, qui bonorum possessionem contra tabulas patris accepit.
152. Intellectus. l. Cum in adoptiuis, in principi. C. De adoptio.
153. Filius, qui i adoptiua familia fuisset, quū pater naturalis moreretur, nō poterat ei ab intestato succedere quasi filius.
154. Querela inofficiosi testamenti reducit simpliciter rem ad causam intestati.
155. Filius in adoptionem datus, si institutus ex aliqua parte testamento patris naturalis fuisset, potuit cōmissio edicto, accipere vtiliter bonorū possessionē cōtra tabulas
156. Emācipatus nepos in casu huius. §. uersic. Quid si nepos, accepta contra tabulas bonorum possessione, semissem dūtaxat hæreditatis potuit persequi.
157. Posthumus pronepos in casu huius §. uersic. Quid si nepos, etiā si accepta iā bonorū possessione contra tabulas, nasceretur, semissem nihilominus ex testamēto ipso iure quæreret, & testamētū ipso iure confirmaret, quo ad pluraq; omnia.
158. Similitudo non est iniusta, etiam si casus non sint per omnia similes.
159. Gallus Aquilius quid præcipuē i sua formula curauerit.
160. Intellectus. l. Cum in testamento. ff. De hære. institu.
161. Intellectus. l. Gallus. §. fin. uersic. fina. De libe. & posthu.
162. Querela inoffi. testa. nō solūm filio suo hæredi præterito competere non potuit, sed nec filia, aut nepoti suis hæredibus præteritis potuit accomodari, licet testamentum valeret.
163. Emācipatus hodie præteriri nō potest, vt olim potuit.
164. Emācipato præterito cum causa legitima, testamentum valer.
165. Præteritio si fiat, adiecta causa legitima, an ex hæredatio magis sit, & querela inducatur.
166. Præteritio filij familias etiam si fiat, adiecta legitima causa, reddidit testamentū ipso iure nullum: & antūc audiatur scriptus hæres, si contra filium probare intēdat, causam testamento insertam esse veram.
167. Testamētum si filio præterito nullum sit ipso iure, intestati patris hæreditas filio defertur, nec ex testamento scriptus hæres hæreditatem adire iure civili poterit: sed tamen bonorum possessionem scdm tabulas induci, nō est impossibile.
168. Causa ingratitude vtrum possit repellere liberos ab intestato venientes.
169. Bonorum possessio contra tabulas, quā hodie accipit emācipatus, adiecta causa legitima, præteritis, an reducat rem ad causam intestati.

170. Bonorum possessionis cōtra tabulas, quā accipit emancipatus, adiecta legitima causa præteritus, quæ nam hodie praxis esse videatur.

171. Hæreditas ex testamēto adiri nō potest, si testamentū ex causa præteritionis speratur iure ciuili posse rumpi.

172. Intellectus authent. Vt cūm de appella. cognos. §. Siue igitur. colla. 8.

173. Emācipatus, si adiecta causa aliqua prætereatur, quæ nō sit. ex. 14. enumeratis in authē. Vt cūm de appell. cognos. §. Causas, colla. 8. vtrum testamentum nullius momenti sit.

174. Pater quo nāmmodo invita possit probare causam ingratiitudinis aduersus filium.

175. Partitæ. l. 10. tit. 7. Parti. 6. quomodò possit intelligi.

176. Intellectus. §. Aliud quoq; capitulū, authent. Vt cūm de appella. cognos. colla. 8.

177. Filius, si ignominiosam vxorem non ex volūtate patris duxerit, repelli nō potest ab eius successione quasi ingratus.

178. Filius, si cum capitalib⁹ inimicis sui patris amicitia copulauerit, a possit ob hanc causam priuari hæreditate ab eodē patre.

179. Intellectus. l. Regiæ. lib. 4. tit. 70. §. 2.

180. Filius emancipatus, qui ingratus aduersus parentem extitit, & ob id testamēto præteritus fuit, causa legitima inserta, an nihilominus succedat, si post testamētū arrogatus à parente fuerit, vel manifesto aliquo beneuolentiæ indicio reconciliatus eidem probetur.

181. Pater nuda voluntate non potest reuocare exhæredationem testamento factā.

182. Ingratiitudinē aduersus se cōmissam potest pater filio remittere: & si filius postea, adiecta ea causa, exheredetur, in quæstione de inofficioso hæredē scriptū superabit.

183. Pater si testamento ingratū filiū, adiecta legitima causa, exhæredauit, deinde eidē ingratiitudinē remisit, filius de inofficioso agens obtinebit cōtra scriptum hæredē.

184. Rex si edicto rebellē cōdenauit, eumq; postea sibi conciliauit, videtur cōdenationem remisisse.

185. Bartoli sententia in. l. 3. §. fina. ff. De adimen. lega. quomodò intelligenda.

186. Emancipatus adiecta causa præteritus, si postea parenti reconciliatus probetur, agnoscere poterit cōtra tabulas bonorū possessionē: & interdico Quonū bonorū, possessoriaq; hæreditatis petitione sibi aduersus scriptū hæredē pspiciet.

187. Emancipatus, qui patri ingratus extitit, deinde ab eo arrogatus est, videtur in patris gratiam receptus.

188. Ingratiitudinis causa an tollatur per ingrati filij poenitentiam.

189. Filia, quæ ob luxuriosam vitam priuari potuit alimentis paternis, si ad melioris vitæ frugē redeat, ali debet à parente.

190. Filius, si graue cōuitium aduersus patrē dixerit, exhæredari poterit legitime: nec referet, quòd postea eum poenituerit.

191. Filia, quæ luxuriosam vitā coepit degere, exhæredari à patre poterit, etiā si postea honestissime vixerit.

192. Filia potest legitime exhæredari, si vel semel in corpus suum peccauit.

193. Ingratiudo, quæ directò patrem nō offēdit, & cōsistit non tam in momētaneo facto, quàm in turpi aliqua vitæ pessione, non præstat exhæredandi legitimā causam, si poenitentia interuenit.

194. Intellectus. §. Causas, in authē. Vt cūm de appella. cognosci.

195. Ingratiitudinis causa an aboletur per ingressum religionis.

196. Gratianus non fecit ius Pontificium id quod Decretis inseruit.

197. Intellectus cap. fin. 19. q. 3.

198. Gratiani fides, quibusdam auctoribus suspecta, defenditur.

199. Ingratiitudinis causa, quæ monachismo aboletur, suscepto clericatu nō aboletur.

200. Filia, quæ iuito patre, clā matrimoniū cōtraxit, & deinde cū à viro cognita nō esset, monacha ē effecta, vtrū in Castellæ regno legitime exhæredari potuerit.

201. Emācipatus, ex legitima causa testamēto inserta, præteritus si bonorum possessionem contra tabulas non acceperit, vtrū liberi eius accipere eādē possessionē possint ex edicto successorio.

202. Successio locum habet in querela inofficiosi testamenti.

203. Successorium edictum locum habet in bonorum possessione contra tabulas, quæ patrono competit.
204. Successio vtrum habeat locum in iure dicendi nullum.
205. Intellectus. l. Filio præterito. ff. De iniur. sto. r. p. o.
206. Intellectus. l. 3. §. Si emancipatus. ff. de bono. p. ff. contra tabu.
207. Emancipationis, & mortis casus hodie dissimiles sunt, etiam iure civili.
208. Emancipatus hodie ad intestati parætis hereditatem iure civili vocatur.
209. Intellectus. l. Meminimus. C. De legiti. here.
210. Emancipatus hodie nõ est suus, nec iura sui hæredis hêt, cum nõ sit in potestate.
211. Emancipatus hereditatem parentis, nõ aditam, regulariter non transmittit.
212. Nepos in potestate aui retentus, iura sui hæredis non nanciscitur, & si pater, qui eum præcedebat, desierit suus hæres esse per emancipationem.
213. Lex civilis sola hæredem facit, nõ Prator.
214. Sui hæredis proprium est, viuo parète habere quoddam quasi dominium in rebus paternis, & primam succedendi causam in hereditate intestati obtinere.
215. Nepos, qui in aui intestati morietis fuit potestate, nõ acquirit hereditatem eius ipso iure, quæ priore loco patri emancipato fuit delata, & ab eo repudiata.
216. Ab intestato quasi suus hæres succedit, cui ante eum alij non est delata hereditas.
217. Nepos in potestate retentus, præteriri ab auo potest, si tẽpore mortis præcedatur ab emancipato patre.
218. Parës potest hodie liberis impuberibus nec institutis, nec ex hæredatis facere substitutionem pupillarem in testamento, quod iure perfectum sit.
219. Parës poterit hodie tutorem dare liberis, quos in suis hæredibus tempore mortis non habuerit, contra regulam. l. Quo tutela. §. Nemo potest. ff. De regul. iuris.
220. Nepos, qui patris emancipatione, nõ est nactus iura sui hæredis, incipiet auo suus hæres esse, si emancipatus pater sese in arrogationem dederit.
221. Emancipatus, qui se in arrogationem dedit, non succedit parenti naturali ex capite liberorum, nec pratorio iure, nec civili.
222. Emancipatus, qui se in arrogationem dedit, vtrum iure civili possit succedere parenti naturali, quasi agnatus.
223. Edictum De coniungen. cum emancipato libere eius, hodie locum non habet.
224. Hereditas aliquando in semisses diuiditur, cõcurrẽte hinc inde ratione contraria.
225. Edicti ratio De coniugendis cum emancipato liberis eius hodie cessat, cum pro emancipato naturalis simul & civilis ratio pugnet.
226. Edicto De collatio. bonorum vtrum hodie locus sit.
227. Donatio simplex quare nõ conferatur à filio familias.
228. Edictum De collatio. bonorum illa summan sit in fructibus aduentitiorum.
229. Edicti De collatioe bonorum ratio quænam fuerit.
230. Emancipatus iure civili veniens, fructus aduentitiorum suo hæredi collaturus videtur.
231. Emancipatus, si quum possit iure civili admitti, bonorum possessionem agnoscere maluerit, non idcirco edicta Pratoris antiqua inducentur.
232. Emancipatus rite ex hæredatus nõ habet hodie necesse, bonorum possessionem litis agnoscendæ gratia accipere, etiã si detur, fuisse olim necessariam emancipato eam bonorum possessionem.
233. Emancipatus rite ex hæredatus, etiam si querelam inofficiosi testamenti credatur nõ habuisse sine bonorum possessione gratia litis agnoscendæ, non tamẽ exceptis personis legata præstare debuit, iuducto edicto De lega. præstan.
234. Prator quum edixit De lega. præstã. nõ solum rationem habuit coniuictarum personarum, sed etiam iudicij testatoris.
235. Relicta seruis coniuictarum personarum non sunt conseruata per edictum De lega. præstandis.
236. Inofficiosi testamenti perlata querela, testantis iudicium quasi furiosi dånatum est.
237. Institutio liberorum & parætum cõseruatur ex edicto De lega. præstãdis, quæ nõ seruatür per auth. Ex causa. C. De libe. præte.

238. Emancipatus, quem pater precedebat, si repudiatam a patre intestati aut hereditatem velit agnoscere, vtrum iure civili adire eam possit.
239. Emancipatus per ignorantiam parentis prateritus iniustum facit eius testamentum, nec ei bonorum possessio contra tabulas necessaria est.
240. Intellectus. l. Regia. li. 4. tit. 70. §. pen.
241. Filius, secundum huius regni mores, contracto matrimonio, quasi emancipatione, sui iuris efficitur: sic ex eo susceptus nepos aut suus haeres fieri non potest.
242. Regia. l. lib. 1. tit. 67. §. 6. in fi. an defendi possit in eo quod secundum ius commune significat, autum bonorum nepotis vsu fructum, legitimamque administrationem ratione potestatis habiturum.
243. Emancipatus, legitima causa inserta, sub conditione exheredatis, si pendente conditione velit admitti, solam habet contra tabulas bonorum possessionem in hac specie necessariam.
244. Emancipationis & patriae potestatis non est sublata differentia ex testamento.
245. Intellectus. l. 3. tit. 7. Parti. 6.
246. Emancipatus, adiecta legitima causa, prateritus, adventitiorum fructus conferre debet suo heredi & legata coniunctis personis prestare tenebitur ex edicto

De lega. praestandis.

247. Edictum De coniungē. cum emancipato liberis eius, an inducatur quo casu emancipatus adiecta legitima causa prateritus, contra tabulas bonorum possessionem accipit.
248. Institutio nepotis retenti in potestate non conseruabitur ex edicto De coniungendis cum emancipato liberis eius.
249. Institutio nepotis, quem pater emancipatus praecedat, conseruabitur ex edicto De legatis praestandis, si emancipatus filius contra tabulas bonorum possessionem acceperit.
250. Institutio liberorum & parentum conseruatur etiam hodie ex edicto De lega. praestandis, sed non utique per virili portionem.
251. Legitima liberorum portio in Hispaniae regnis plusquam dimidium bonorum patris continet.
252. Institutio pronepotis posthumi De quo in hoc. §. Et quid si tantum, versi. Quid si nepos, hodie defertur iure civili per nouam Iustiniani constitutionem: quum alio qui quasi penitus extranei posthumi institutio iure civili valere non debuerit.
253. Posthumus pronepos, & liberi in potestate retenti, licet ab emancipato patre praecedantur, si tamen, eo legitime praterito, haeres parentis testamento instituantur, necessarii haeres illi existunt.

QVID SI NEPOS, EX QVO PRONEPOS HAERES INSTITVERE TVR, VT OSTENDIMVS, EMANCIPATVS ESSET?

EMANCIPATVS ESSET. Cautē (inquit Accursius) transit ad nepotem Iurecōsultus, ut ostendat, idē ius in utriusque persona uersari. Sic intellexit Accursius, mortis & emancipationis casus in eo esse similes, quod sicuti mortuo filio, uel nepote, qui praecederent, posthumus ex his conceptus parēti suus haeres nasceretur, ideoque obseruato nascēdi tēpore, iure posset haeres institui, quasi non alienus posthumus: ita etiā si filius uel nepos sui haeres emancipati essent, legitima esset institutio nepotis, uel pronepotis posthumi: quoniā similiter suus haeres nasceretur.

§. Ita demū, cum simi. insti. De haeredita. quae ab intesta. deferuntur.

QVE

4 *QVA* Erit igitur *Accursius*, si filius, q̄ emancipatus fuit, rursus
 5 in potestate patris per arrogationē redactus esset, an nepoti noceret: et re-
 spondit, † nō nocere per. l. 1. §. Si quis filium, infra *Si tabu. testamē. nullæ*
 6 *exta. Contrarium scribit† in de portato filio, qui uiuo patre restitutus fuis-*
 set: & differentiæ ratio in præoptu est, quia scilicet restitutio in pristinum
 locum restituit eū, qui deportatus fuerat. l. fin. C. De sentē. passis. Arro-
 7 gatio uerò † emancipatum filium non restituit, qui non quasi naturalis, sed
 quasi adoptiuus, incipit esse in potestate, secundum *Vlpiani uerba in. d. §.*
Si quis filiū: facit. l. Si pater filium, supra De adoptio. Quod ita intelli-
 gendum omnes hic censuerunt, si arrogatio simpliciter fiat: cæterum † si
 quasi pater huius nepotis arrogatus esset filius, tunc cōtra esse respon-
 dendum.

Sed tamē aduersus hāc receptam distinctionē allegatur tex. in. l. 3. §. 1.
 uersi. Melius est autē, infra *De bono posses. contra tabu.* Nam cū quis
 duos habens nepotes alterum emancipatū loco filij arrogasset, uidendū
 esse *Vlpianus* scripsit, an solus ille quasi filius admitteretur: quod ita sci-
 licet procedere subiunxit, si quasi patrem eius nepotis, quē in potestate re-
 timuerat, sic arrogasset: deinde subiecit, MELIVS EST AVTEM DICE-
 RE POSSE EVM SOLVM AD BONORVM POSSESSIONEM PERVENIRE.

Quibus uerbis *Vlpianus* recessisse uisus est à superiore distinctione:
 quasi solus filius ad bonorum possessionem esset admittendus, nepote exclu-
 so, etiam si loco filij simpliciter arrogatus fuisset: quo sensu tentauit *Ac-*
cursius inibi eum. §. accipere, & accepit *Dynus*, quē *Ioan. Fab.* & *An*
gel. Aret. sequuti sunt in. §. Cū filius, insti. De hæredita. quæ ab inte-
 sta. deferun. Sed hæc interpretatio defendi non potest, quam eiusdē *Vl-*
piani sententia manifeste explodit in. d. l. 1. §. Si quis filium: cuius tex. ar-
 gumento. *Oldradus*, *Alberi.* & *Bart.* in. d. l. 3. §. 1. à falsa *Accursij* &
Dyni interpretatione iustissime recesserunt. Hi aduersi. Melius est au-
 tem, ut cumq̄ respondēt: accipiunt enim AVTEM pro quia, uel pro cer-
 tē, ne *Vlpianus* superiorem distinctionem, quæ uerissima erat, improbas-
 se uideretur.

8 Ego uerò, reiectis hisce interpretationibus, *Vlpianum* meliùs in-
 terpretor †, ut in uersi. Melius est autem, propositam dubitationem ab-
 soluat, quam nondum absoluerat. Nam in uersic. Quod ita scilicet pro-
 cedit, nouē intelligo, nihil adhuc *Vlpianum* respondiisse, sed monstrasse

Dyni. Ioā. Fab. Ange. Aret. inter-pretatio re-iecta.

Noua inter-pretatio.

dūtaxat, illud, quod uidentum erat, ita scilicet procedere, si nepos, quasi pater eius nepotis, esset adoptatus: in hac etenim specie quæstionem uersari, alioqui ineptam, si nō proponeretur nepos, quasi pater fratris sui arrogatus fuisse: quem sensum adstruit etiam particula, scilicet. Deniq; potuit dubitari, si nepos in locum patris alterius nepotis adoptatus esset, utrum solus admitteretur, quoniam nepos retentus in potestate, qui suus hæres erat, non uidebatur amissurus locum sui hæredis per adoptionis cōmētum, sine ullo facto suo.

Hoc ampliùs circa Accursij quæstionem notādum est, si filius, quē pater emancipauit, ab eo sit arrogatus simpliciter, etiam loco filij, adeo uerum esse cum Accursio, arrogatum nepoti minimè nocere, ut t̄minùs noceat, quàm nocebat, antequàm arrogaretur. Idq; si tria tempora obseruentur, facile explicatur: nā antequàm filius emāciparetur, nepos omnino erat exclusus: ubi autē primū emācipatus est, quāuis nepos successionē iura sui hæredis nancisceretur, t̄obstabat tamen ei emancipatus pater, iure prætorio, ad unam eādemq; portionē simul uocatus ex edicto De coniungendis cum emancipato liberis eius. Deniq; si defunctus alterum filium in potestate reliquisset, eius hæreditas in semisses diuideretur: unus semis filio, qui in potestate mansisset, dandus esset, alter uerò diuidendus esset inter emancipatum filium, & nepotem suum hæredē, per edictum Prætoris coniunctos. Sed si emancipatus filius adoptaretur à patre, tunc quia in potestate patris esse inciperet quasi adoptiuus, nullo modo t̄obstaret nepoti, qui utiq; nepos sui hæredis liberū ius exerceret, sine ullo impedimēto iuris prætorij. Vnde quū in superiore specie nepos patri emancipato per edictum coniunctus, semissem cum patre diuideret, semissem patruus haberet, nunc incipit, remoto per adoptionem emancipato, æquam cum patruo portionem habere: quoniam hæreditas parentis, in triētes diuisa, tribus suis hæredibus æquè acquiritur, secūdum Iuliani sententiā ab Vlpiano relatā in l. 1. §. Si pater ex duobus, uers. Iulianus ait, infra De coniungen. cum emanci. libe. eius.

Vlpiani in
curia nota-
tur.

Vnde eiusdē Vlpiani incuria (fortassis non immeritò) notanda est, qui t̄ in. d. l. 1. §. Si quis filium, infra Si testā. tabu. nullæ exta. sic scriptū reliquit, SI QVIS FILIUM SVVM EMANCIPATVM IN LOCVM NEPOTIS ADOPTATVM EMANCIPAVIT, QVVM HABERET IN POTESTATE ET NEPOTEM EX EO, QVAESITVM EST APVD MAR

CEL

I N D E X.

necessarij hæredes illi existent. 162. 263.
 Posthumo præterito testamentum initio consistit. 166. 5.
 Posthumi, quorum agnatione testamentum rumpi potuit, ex hæredari ante hæredis institutionem vtiliter potuerunt. 166. 6.
 Posthuminepotes, & posthuma filia non potuerunt instituti sub omni cõditione. 178. 41.
 Posthumi, & nepotes, qui loco posthumorũ sunt, instituti sub cõditione, quæ non erat in eorum potestate, agnascendo, & succedendo, non rumpebant. 179. 49.
 Posthumi, & nepotes, qui loco posthumorũ sunt, sub cõditione instituti, si defecta iã cõditione agnascantur, vel succedant, parentis testamentum ipso iure rumpent, etiam hodie. 180. 46.
 Posthumus perfectè natus, etiã si incõtinẽti sine nomine, sine baptismo moriatur, parentis testamentum rumpit, & eidem ipso iure heres existit. 220. 95.
 Posthumus, qui suus heres non nascitur, potest hodie iure ciuili, legitimus ex testamẽto heres fieri. 224. 103.
 Præsentia sine contradictione multũ distat à scientia sine contradictione. 64. 124.
 Præsumptio. l. Miles. §. Defuncto. ff. Ad L. Iuliam de adulte. iuris duntaxat est. 200. 45.
 Præteritio si fiat, adiecta causa legitima, an ex hæredatio magis sit, & querela inducatur. 127. 166.
 Præteritio filij familiã etiam si fiat, adiecta legitima causa, reddit testamẽtũ ipso iure nullum: & an tunc audiatur scriptus hæres, si contra filium probare intendat, causam testamẽto insertã esse verã. 128. 166.
 Prætor quum edixit De lega. præstan. non solũ rationẽ habuit coniunctarum personarum, sed etiã iudicij testatoris. 187. 234.
 Princeps, existente legitima sobole, si non obstante lege, ex certa q; scientia, naturalem fecerit legitimum, valebit rescriptũ sine requisitione legitimorum. 66. 133.
 Princeps, qui naturalem, existentibus legitimis, facit legitimum ex certa scientia, lege non obstante, videtur hoc ipso dimiuisse spẽ legitimorũ liberorũ. 66. 134.
 Princeps potest, sed non debet, extantibus

liberis legitimis, qui non consentiunt, naturalem filium parenti facere legitimũ. 68. 138.
 Princeps, qui naturalis filij legitimacionem rescripto concedit, inuito altero filio, quẽ similiter fecerat legitimum, non equẽ facit iniuriam, ac si alter filius legitimè natus esset. 68. 139.
 Princeps iustissimè concedit rescriptum legitimacionis, inuito filio naturali, & legitimo, qui conuincitur, aduersus patrem commississe aliquid ex hæredatione dignum. 68. 140.
 Principis rescriptum iniquissimũ esset, quo patri inuito ignominiosum filiũ faceret successorem. 75. 170.
 Princeps ex cõditione voluntatem patris potest intelligere. 75. 173.
 Princeps non potest hæreditatem per actus naturales quæsitam ab his, qui iure gentium domini videantur, prohibito voluntatis auferre. 75. 174.
 Princeps an post aditã hæreditatẽ, ante apprehensã possessionẽ, possit liberè auferre dominia rerũ à legitimis hæredib;. 7. 6. 175.
 Princeps liberè potest, si velit, post mortem defuncti, filium eius facere legitimum successorem, & hac ratioẽ delatum ad eũ diuis legitimis heredib; auferre. 77. 177.
 Publicatio non extenditur ad futura, nec rescripturio. 46. 48.

Quædrienijs tẽpus obseruatur in officio iudicis restitutorio. 51. 69.

Querela inofficiosi testamenti intentari non potest, nisi contra hæredem, qui ex testamento hæreditatem adiit. 21. 69.

Querela inofficiosi testamenti reducit simpliciter rem ad causã intestati. 124. 154.

Querela inofficiosi testamenti non solũ filio suo hæredi præterito competere non potuit, sed nec filia, aut nepoti suis heredibus præteritis potuit accommodari, licet testamentum valeret. 127. 162.

R

Ratum sufficit haberi legitimacionem à filio post mortẽ patris. 64. 122.

Ratihabitio filij circa legitimacionẽ, quã pater ipetrauit, quomodo colligitur. 63. 117.

Ratihabitio

I N D E X.

- Ratihabitio filij in omnibus speciebus, quibus rescriptum legitimationis procedit, eodem modo colligenda est. 64. 119.
- Ratihabitio filij non ex eo inducitur, quod sciuit legitimationem impetrari, aut impetratam esse, nec tamē cōtradixit. 64. 120.
- Ratihabitio verbis, aut re inducitur. 64. 121.
- Regia. L. lib. 1. titu. 67. §. 6. in fine, an defēdi possit in eo quod secundū ius cōmune significat, auum bonorum nepotis usufructum, legitimāq; administrationem ratione potestatis habiturum. 159. 242.
- Relicta seruis coniunctarum personarum non sunt cōseruata per edictum De lega. præstan. 157. 235.
- Restituitur filius aduersus patrē officio iudicis implorato, si nimia reuerētia ei cōsenties nō modicē læsus proponatur. 65. 130.
- Restitutio gratiæ non habet effectum circa bona in alios translata. 44. 42.
- Restitutio gratiæ cur nō porrigatur ad bona in alios translata. 45. 46.
- Restitutio iustitiæ restituit bona etiam in alios translata. 46. 49.
- Restitutio iustitiæ fauorabilior est quā gratiæ. 46. 50.
- Restitutionem nō indulget euentus damni, sed inconsulta facilitas. 48. 56.
- Restitutionem in integrum minoribus propriè edicto pollicitus est prætor, quū quid de bonis suis diminuerunt. 48. 57.
- Restitutio solidior & fauorabilior est, quæ minoribus damnum passis succurrit, quā quæ ad lucrum eisdē indulgetur. 49. 59.
- Restitutio iustitiæ, quæ iure actionis cōtra principalem datur, porrigere solet aliquādo effectum suum contra tertios possessores, officio iudicis implorato. 50. 64.
- Restitutio, quæ procedit per viam iuris scripti, inhæret à principio, adeo vt ius vendentis non videatur esse liberū. 50. 67.
- Restitutio in integrum danda est regulariter ecclesiæ pro modico damno. 53. 76.
- Restitutio in integrū est in pristinū statū restitutio, vnde & fructus restituuntur. 56. 87.
- Restitutio gratiæ, restitutio quidem est, sed non propria in integrū restitutio. 56. 88.
- Restitutio in integrum datur liberis aduersus parentes iure actionis, si magnum detrimētum circumscripsi passi fuerint. 65. 129.
- Restitutionis in integrum consideratio non impedit, quin ius adeundi ipso iure amissum, ad substitutum vulgarem transeat. 226. 108.
- Restitutio in integrum potest implorari ab hæredibus eius, qui absens, & ignorans, delatam sibi esse hæreditatem, vita decessit. 226. 110.
- Restitutus ad ciuitatē, & bona vtrū habeat beneficiū cessionis bonorum. 44. 43.
- Restitutus non recuperat bona, que restitutionis tempore in alium sunt translata, nec ad rem pertinet, quod post restitutionem ad fiscum sint reuersa. 45. 47.
- Restitutus per modum iustitiæ vtilem in re actionem poterit impetrare contra eum qui à fisco emit, si eius intersit res ipsas magis habere quā pecuniam. 50. 65.
- Rex si edicto rebellē condēnauit, eumq; postea sibi conciliauit, videtur condēnationē remisisse. 134. 184.
- Rubri. instit. De serui. cogna. commentitia est, & per errorem conscripta. 208. 69.
- Rumpo, verbum, exprimit testamētū quod rumpitur valere. 98. 46.
- S
- S**entētia iniqua valet, & dominium ex eo titulo transfertur. 47. 51.
- Serui legatum est, non domini, quum seruo alieno legatum proponitur. 186. 7.
- Seruus hæres à domino institutus, si ab eo manumittatur, hæreditatem nihilominus ex testamento quasi volūtarius acquirat. 89. 14.
- Similitudo non est iniusta, etiam si casus non sint per omnia similes. 126. 158.
- Soluendi facultas ab initio iure stipulationis promissori liberè quæ sita, ab eo postea nō aufertur. 41. 29.
- Spurij filij impetratur legitimatio, seu dispensatio, lege non obstante. 74. 168.
- Spurij institutio quomodò sub conditione rectè concipiatur. 75. 172.
- Spurius ex damnato coitu conceptus nō potest ex ordinaria gratia fieri legitimus. 74. 167.
- Substitutio vulgaris i legatis fieri solet. 10. 25.

I N D E X.

Substitutio an facta sit i hereditate, an in su-
itate, non est iustum distinguere. 90. 18.
Substitutio necessario presupponit institu-
tionem priore gradu factam. 91. 22.
Substitutio pupillaris apud Iureconsultos &
Imperatores potuit fieri impuberibus nec
institutis, nec exheredatis, quum scili-
cet parens filiae & nepoti suis heredibus
praeteritistestamentum facere posset. 102. 66.
Substitutio pupillaris cur fieri debuerit post
heredis paterni institutionem. 107. 91.
Substitutio pupillaris hodie fieri non potest
filiae & nepoti suis heredibus praeteritis
intestamento valido, sed tamen conseruabi-
tur, infirmato paterno testamento, quo ad
heredis institutionem. 111. 103.
Substitutio pupillaris cur non rescindatur,
accepta contra patris tabulas bonorum pos-
sessione. 122. 142.
Substitutio pupillaris utilitatem ipsius pu-
pilli continere intelligitur. 122. 143.
Substitutio pupillaris irrita fiet, si scriptus
haeres irritum fecerit paternum testamentum,
repudiando hereditatem. 123. 148.
Substitutio pupillaris utrum conseruetur iure
praetorio, si accepta, aut imminente bo-
norum possessione contra tabulas, scri-
ptus haeres hereditatem ex testamento
repudiet. 124. 149.
Substitutionis pupillaris utilitas non dene-
gatur pupillo, qui bonorum possessionem
contra tabulas patris accepit. 124. 151.
Substitutio pupillaris facta extraneo non va-
let ab initio quasi pupillaris. 167. 13.
Substitutio pupillaris facta nepotibus per
L. Velleiam recte institutis, aut exhereda-
tis, valet ab initio quasi pupillaris. 167. 14.
Substitutio pupillaris facta nepotibus, quos
pater praecedat, irrita fit tempore mortis,
si tamen hi reciderint in patris potestate
167. 15.
Substitutio vulgaris exheredatis fieri non
potest, sed pupillaris potest. 168. 16.
Substitutio reciproca facta duobus impu-
beribus in potestate constitutis, quorum
alter testatori suis haeres non erat, conti-
net ab initio vulgares, & pupillares sub-
stitutiones. 168. 17.
Substitutio pupillaris ex intervallo post prin-

cipale testamentum fieri recte potest, ad-
hibita ex integro solennitate. 71. 24.
Substitutio non solum fideicommissaria, sed etiam
directa extenditur ad casum expresso si-
mitem. 186. 2.
Substitutio facta secundum Gallum vel Legem
Velleiam excluditur, si filius ipso iure pa-
tri haeres, extiterit. 222. 98.
Substitutio concepta per ea verba, Tunc &
eo casu, utrum porrigatur ad similem ca-
sum. 223. 100.
Substitutio facta sub conditione, si haeres in-
stitutus viuo testatore moreretur, utrum
habeat locum si testatori idem haeres su-
peruixit, nec tamen potuit propter absen-
tiam, & ignorantiam haeres esse ex testa-
mento. 224. 104.
Substitutus non admittitur quandiu institu-
tus admitti potest. 29. 15.
Succedendi ius, a iure filiationis distinguitur.
66. 136.
Successio non erat iure civili inter legitimos
haereses ex l. xii. tabularum vocatos. 23. 76.
Successio locum habet, in querela inofficiosi
testamenti. 141. 202.
Successio utrum habeat locum in iure dicē-
di nullum. 142. 204.
Successio non est in suis heredibus, mortuo
parente, cui semel haereses ipso iure exti-
terunt. 167. 8.
Successio est in suis heredibus, viuo parente.
167. 9.
Successorium edictum locum habet in bo-
norum possessione contra tabulas, quae
patrono competit. 142. 203.
Sui haereses omnes, quum noua constitui-
one praeteriri non possint, nominatimque
exheredari debeant, ante haereditatis institu-
tionem exheredari possunt. 110. 100.
Sui haereditatis proprium est, viuo parente ha-
bere quoddam quasi dominium in rebus
paternis, & primam succedendi causam in
haereditate intestati obtinere. 149. 214.
Suis heredibus, & incertis, & ignorantibus
haereditas defertur, simul & per legem
acquiruntur. 174. 31.
Suias non tollitur in filio, si nepotes ex eo
substituantur eidem, secundum Legis Velleiam
consilium. 172. 26.

I N D E X.

Suitas an tollatur in filio, si nepotes ex eo iā
nati simpliciter eidē substituātur. 172. 27
Suorum appellatio à legitimis distingui so
let. 22. 74.
Suorum hæredum cur prima causa sit in suc
cessione intestati. 100. 57.
Suus hæres utrūm habeat beneficium. l. fina.
C. De edicto diui Hadria. tollen. etiam si
ab intestato veniat. 14. 50.
Suus hæres n̄lius patris testamentum apud
Iureconsultos infirmat, quo casu eman
cipatus non haberet contra tabulas bono
rum possessionem. 17. 57.
Suus hæres qua ratione viuo parente quodā
modò dominus existimatur, eadem suus
hæres dici potuit. 167. 11.

T

TAbulæ pupilares quæ nam appellentur.
20. 68.

Tempus faciendi testamētū multū obserua
batur apud Antiquos. 94. 33.

Tenuis respectus, qui mouere notabiliter
Principem non potest, rescriptum non
viciat. 75. 161.

Testamento regulariter locus esse potuit, &
si contra eius tabulas bonorum possessio
acciperetur. 117. 120.

Testamētū non minis solenne erat, filio
ex hæredato, quàm eodē ex aliqua parte
hærede instituto. 3. 18.

Testamentum an defendi potuerit, si filius
in Galli formula nec ex præssim fuisse
hæres institutus, nec vlllo modo ex hære
datus. 3. 20.

Testamentum conceptum secundum formu
lam Galli Aquilij defendi posse vide
tur, si testator miles fuisse. 11. 31.

Testamentum apud Iureconsultos utrūm
valuerit, quo suus hæres filius præteritus
fuisse, etiam si præteritio esset filio fauora
bilis. 16. 52.

Testamentum iure prætorio ab initio valet,
si hæres scriptus instituatur sub condi
tione, si præteritus filius ab intestati hære
ditate se abstinat. 23. 77.

Testamentum filio præterito iniustum, va
lere non incipiet, si filius viuo testatore

decedat. 23. 78.

Testamentum superius rumpitur posteriore
facto, quod valeat etiam solo iure præto
rio. 26. 34.

Testamentum iure factum non tollitur per
posterius filio præterito iniustum, etiam
si filius ab intestati hæreditate se obstine
at. 26. 35.

Testamentum validum rescinditur per po
sterius, filio præterito iniustum, si filius
viuo testatore decedat. 26. 36.

Testamentum quod filius facit viuo patre
captiuo, in cuius potestate fuerat, initio
nullius momenti est. 57. 92.

Testamentum, quod initio nullius momēti
est, rumpi non potest. 58. 95.

Testamentum, quod agnatione nepotis sui
hæredis ipso iure rumpebatur, si noua vo
luntate, & solēnitate ab eodem testatore
resciceretur, non erat iniustum, & si idem
nepos iam natus, & iam suus hæres præ
teritus fuisse. 93. 31.

Testamētum an etiam hodie nullius momē
ti sit, si filius instituatur sub conditione,
quæ non sit in eius potestate, nec in defe
ctū conditionis rite exheredetur. 111. 105.

Testamentum, quod successione adoptiui ne
potis ipso iure ruptū est, ex æquo & bono
secundum ius prætorium confirmabitur,
si idē nepos adoptiuus ab arrogatore ema
cipetur. 113. 110.

Testamentum si filio præterito nullum sit
ipso iure, intestati patris hæreditas filio
defertur, nec ex testamento scriptus hæ
res hæreditatem adire iure civili poterit,
sed tamen bonorum possessionem secun
dum tabulas induci non est impossibile.
128. 167.

Testamentum, quod successione præteriti
nepotis ruptum est, ex bono & æquo con
firmabitur, si nepos viuo testatore dece
dat. 131. 49.

Testari possunt qui certi sunt de præsentis sta
tu, licet de futuro dubitent. 57. 93.

Testatus & intestatus nemo paganus dece
dere potest. 5. 3.

Titulo conuenire debent Leges & Capitula.
56. 89.

Transmissio in extraneos successores ex ca
pite

I N D E X.

pite iuris deliberandi incognita Iurecō
sultis fuit. 77. 179.
Transmittere non posse onerosum est.
22. 72.
Tunc dictio substitutioni adiecta, non facit
excludi casus similes. 222. 99,
Tutor incertus liberis dari non potest. 105.
81.

V

Velleia Legis duo capita fuerunt. 166. 1.
Velleia Lege non tantū de institutiōe,
sed de exheredatione etiam posthumorum
expressim cautum est. 166. 3.
Velleia Lex posthumorum prioris capitis
loco, liberos iam natos esse censuit, qui vi
uo parente in sui haredis locum succede
rent. 174. 32.
Velleia Lex quid nouè induxerit. 174. 33.
Velleia Lex nepotes prioris, & postero
ris capitis nominatim exheredari voluit.
176. 36.
Vendicare verbum, ad omnes legitimo iu
re succedentes refertur, non tantū ad
suos haredes. 22. 76.
Venditor deceptus ultra dimidiam partem
veri pretij non dicitur restitui in inte
grum, cum emptor ei supplet verū pre
tium. 91. 72.
Viuens licet hareditatem non habeat, suum
haredem habet. 167. 10.

Voluntatis solemnitas non exigitur in mi
lite. 11. 32.
Voluntas patris iam defuncti, qui voluit ha
bere filium legitimum, potest colligi nō
solum ex testamento, sed etiam exactu
inter viuos. 73. 165.
Voluntas patris, qui legitimationem inua
lidam impetrauit, & filium quasi legiti
mū haredem sibi instituit, eidē filio pro
ficit ad impetrandam denuo legitimatio
nem. 73. 166.
Voluntas patris, qui ex damnato coitu su
sceptum filium voluit habere legitimum
successorem, multum pro eo facit ad im
petrandum rescriptum. 74. 169.
Voluntas testantis totum facit in conditio
nibus. 126. 3.
Voluntas testantis offendi non debet quō
actus sustineatur. 200. 44.
Vsumfructum patri quarendū iure patriæ
potestatis non potest mater prohibere,
nisi in eo quod ultra legitimā portionē
filio reliquerit. 218. 90.
Vxor inopis, quæ sine dote ducta est, an
sit necessaria mentio in præcibus locuple
tis mariti, qui filiū naturalem supplicat
sibi fieri legitimum: requisitio enim non
est necessaria. 70. 147.
Vxori, etiam si quarram in bonis locupletis
mariti post eius mortem habere debeat,
non competit reuocatoria aduersus eos,
in quos maritus bona alienauit. 71. 148.

FINIS.

I N H I S C O M M E N T A R I I S

*nihil est nostræ fidei, aut Ecclesiæ dogmatis repugnans,
ut iudicauit Pellagius Rodericus,
Doctor Theologus.*

701

Typographus lectori. S.

T SI maximè dedimus operam, ne hanc ueniam à te depre-
caremur, fieri tamen non potuit, quin aliqua errata diligen-
tiam nostram subterfugerent: quæ & si talia erant, ut sine mo-
nitore quibus posset animaduertere: eorum tamē te admonendum duximus,
ut in minimis etiam tibi fidem nostram probaremus. Vale.

ERRATA.

Pagina. 2. linea. 2. lege: parentum. pagi. 8. l. 31. instituto. p. 16. l. 30. opinor. p. 20. l. 31. sit. p. 23.
l. 4. legiti. p. 33. l. 4. haberetur. p. 53. l. 1. iure. p. 59. l. 9. experiamur. p. 62. l. 30. requisitis. p. 63.
l. 16. impetrare. p. 66. l. 2. Ex facto. p. 72. l. 9. patris. p. 117. l. 14. potuerit. p. 127. l. 34. testamen-
tum. p. 149. l. 25. quoscunq; & l. 32. Ita demū. p. 159. l. 25. lib. 2. p. 160. l. 14. Quarta. p. 170. l. 3.
neque. p. 171. l. 32. supra. p. 172. l. 12. exheredatus. p. 177. l. 29. constitit. p. 178. l. 19. requiritur.
p. 183. numc. 71. substitutum. p. 184. n. 109. locus. p. 193. l. 17. fultæ. p. 197. l. 20. proprius,
& l. 4. §. fina. p. 208. l. 13. operæ pretium.

Conimbricæ.

EXCVDEBANT IOANNES BARRERIVS

Et Ioannes Aluarus Typographi Regij.

Anno. M. D. XLVIII.

Mense Martio.

